CHAPTER - 5
Money and Economy – പണവും സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയും

Definition and Importance of Money (പണത്തിന്റെ നിർവചനവും പ്രാധാന്യവും)

- Money is anything that is generally accepted as a medium for the exchange of goods and services.

  സാധനങ്ങളുടെയും സേവനങ്ങളുടെയും കൈമാറ്റത്തിനായി പൊതുവെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒന്നാണ് പണം.

- **Role in Economy:** Money makes transactions faster and enables specialization. For example, a farmer can focus on rubber production because he can easily convert rubber into money to buy other necessities.

  പണം വിനിമയങ്ങൾ വേഗത്തിലാക്കുകയും തൊഴിൽ വിഭജനം സാധ്യമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, ഒരു കർഷകന് തന്റെ ഉൽപ്പന്നമായ റബ്ബർ വിറ്റ് പണമാക്കി മാറ്റാനും അത് ഉപയോഗിച്ച് മറ്റ് ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാനും കഴിയുന്നതിനാൽ റബ്ബർ ഉൽപാദനത്തിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു.

General Functions of Money (പണത്തിന്റെ പൊതുവായ ധർമ്മങ്ങൾ)

- **Medium of Exchange:** Money acts as an intermediary in buying and selling. We can sell our labor or goods for money and use that money to purchase what we need.

  വിനിമയ മാധ്യമം: സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനും വിൽക്കുന്നതിനും ഇടനിലക്കാരനായി പണം പ്രവർത്തിക്കുന്നു. നമ്മുടെ അധ്വാനമോ ഉൽപ്പന്നങ്ങളോ പണത്തിന് പകരമായി നൽകാനും ആ പണം ഉപയോഗിച്ച് ആവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാനും നമുക്ക് സാധിക്കുന്നു.

- **Measure of Value:** The value of all goods and services can be expressed in terms of money (Price). It allows us to compare the value of different goods easily, which was difficult in the barter system.

  മൂല്യനിർണ്ണയ ഉപാധി: എല്ലാ സാധനങ്ങളുടെയും സേവനങ്ങളുടെയും മൂല്യം പണത്തിൽ (വില) പ്രകടിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. ബാർട്ടർ സമ്പ്രദായത്തിൽ സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം താരതമ്യം ചെയ്യുന്നത് പ്രയാസമായിരുന്നുവെങ്കിൽ പണം അത് എളുപ്പമാക്കി.

- **Store of Value:** Money allows people to store the value of perishable or bulky goods for future use by converting them into cash or assets.

  മൂല്യശേഖര ഉപാധി: പെട്ടെന്ന് നശിച്ചുപോകുന്ന സാധനങ്ങളുടെ പോലും മൂല്യം പണമായോ ആസ്തിയായോ ഭാവിയിലേക്ക് ശേഖരിച്ചുവെക്കാൻ പണം സഹായിക്കുന്നു.

- **Means of Deferred Payments:** Money facilitates modern business by allowing financial transactions (borrowing and lending) to be settled at a later date.

  ഭാവികാലത്തെ കൊടുക്കൽവാങ്ങലുകൾക്കുള്ള ഉപാധി: സാമ്പത്തിക ഇടപാടുകൾ (കടം കൊടുക്കലും വാങ്ങലും) പിൽക്കാലത്ത് തീർപ്പാക്കാൻ പണം സഹായിക്കുന്നു. ഇത് ആധുനിക ബിസിനസ്സ് രംഗത്തെ വളരെയധികം സഹായിക്കുന്നു.

Value of Money and Purchasing Power (പണത്തിന്റെ മൂല്യവും വാങ്ങൽ ശേഷിയും)

- **Purchasing Power:** The value of money is defined by its purchasing power.
  - **When prices increase (Inflation):** The purchasing power of money decreases.
  - **When prices decrease (Deflation):** The purchasing power of money increases.

OXFORD

വാങ്ങൽ ശേഷി: പണത്തിന്റെ മൂല്യം നിർണ്ണയിക്കുന്നത് അതിന്റെ വാങ്ങൽ ശേഷിയാണ്.

- **വില കൂടുമ്പോൾ (പണപ്പെരുപ്പം):** പണത്തിന്റെ വാങ്ങൽ ശേഷി കുറയുന്നു.
- **വില കുറയുമ്പോൾ (deflation):** പണത്തിന്റെ വാങ്ങൽ ശേഷി കൂടുന്നു.

<u>How Money Stimulates the Economy (പണം സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയെ എങ്ങനെ ഉത്തേജിപ്പിക്കുന്നു)</u>

- **Circulation of Income:** Money spent in one sector becomes income for another. For example, a rice farmer buying machinery provides income to the industrial sector.

  വരുമാനത്തിന്റെ ചംക്രമണം: ഒരു മേഖലയിൽ ചെലവാക്കുന്ന പണം മറ്റൊരു മേഖലയുടെ വരുമാനമായി മാറുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, ഒരു നെൽ കർഷകൻ യന്ത്രങ്ങൾ വാങ്ങുമ്പോൾ അത് വ്യവസായ മേഖലയിലുള്ളവർക്ക് വരുമാനമായി മാറുന്നു.

- **Velocity of Circulation:** The number of times a unit of money is exchanged in a given period.
  - **High Velocity:** Indicates rapid economic growth and high spending.
  - **Low Velocity:** Indicates an economic slowdown.

  പണത്തിന്റെ ചംക്രമണ വേഗത: ഒരു നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ ഒരു യൂണിറ്റ് പണം എത്ര തവണ കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്നു എന്നതിനെയാണ് പണത്തിന്റെ ചംക്രമണ വേഗത എന്ന് വിളിക്കുന്നത്.

  - **ഉയർന്ന വേഗത:** സാമ്പത്തിക വളർച്ചയെയും ഉയർന്ന ചെലവിടലിനെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.
  - **കുറഞ്ഞ വേഗത:** സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലെ മാന്ദ്യത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

<u>Role of Banks (ബാങ്കുകളുടെ പങ്ക്)</u>

- Banks and financial institutions play a major role in facilitating money transactions and regulating economic activities in every country.

  പണമിടപാടുകൾ സുഗമമാക്കുന്നതിനും സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനും ബാങ്കുകളും ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങളും വലിയ പങ്ക് വഹിക്കുന്നു.

<u>Reserve Bank of India (RBI) and its Functions- റിസർബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യയും ചുമതലകളും</u>

Introduction to the Central Bank (കേന്ദ്ര ബാങ്കിനെക്കുറിച്ചുള്ള ആമുഖം)

- **The Authority:** The Reserve Bank of India (RBI) is the central bank and the ultimate monetary authority of India.

  ഇന്ത്യയുടെ കേന്ദ്ര ബാങ്കും സാമ്പത്തിക കാര്യങ്ങളിലെ പരമാധികാര സ്ഥാപനവുമാണ് റിസർവ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ (RBI).

- **History:** Established on **April 1, 1935**, in Kolkata under the RBI Act of 1934. The headquarters shifted to Mumbai in 1937, and it was nationalized in 1949.

  1934-ലെ ആർ.ബി.ഐ നിയമപ്രകാരം **1935 ഏപ്രിൽ 1-ന്** കൊൽക്കത്തയിലാണ് ഇത് സ്ഥാപിതമായത്. 1937-ൽ ആസ്ഥാനം മുംബൈയിലേക്ക് മാറ്റുകയും 1949-ൽ ബാങ്കിനെ ദേശസാൽക്കരിക്കുകയും ചെയ്തു.

1. Printing and Issuing Currency (കറൻസി അച്ചടിക്കലും പുറപ്പെടുവിക്കലും)

- **Powers:** RBI has the sole power to print and issue all currency notes except coins and one-rupee notes (which are issued by the Ministry of Finance).

നാണയങ്ങളും ഒരു രൂപ നോട്ടും ഒഴികെയുള്ള എല്ലാ കറൻസി നോട്ടുകളും അച്ചടിക്കാനും പുറപ്പെടുവിക്കാനുമുള്ള അധികാരം റിസർവ് ബാങ്കിനാണ്. (നാണയങ്ങളും ഒരു രൂപ നോട്ടും കേന്ദ്ര ധനകാര്യ മന്ത്രാലയമാണ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത്).

- **Printing Locations:** Notes are printed at **Nasik, Dewas, Mysore, and Salboni**. Coins are minted at **Mumbai, Hyderabad, Kolkata, and Noida**.

  നോട്ടുകൾ **നാസിക്, ദേവാസ്, മൈസൂർ, സാൽബോണി** എന്നിവിടങ്ങളിൽ അച്ചടിക്കുന്നു. നാണയങ്ങൾ **മുംബൈ, ഹൈദരാബാദ്, കൊൽക്കത്ത, നോയിഡ** എന്നിവിടങ്ങളിലെ മിന്റുകളിൽ നിർമ്മിക്കുന്നു.

2. Bankers' Bank and Government's Bank (ബാങ്കർമാരുടെ ബാങ്കും സർക്കാരിന്റെ ബാങ്കും)

- **Bankers' Bank:** RBI provides emergency loans to commercial banks, maintains their reserves, and settles transactions between them.

  ബാങ്കർമാരുടെ ബാങ്ക്: വാണിജ്യ ബാങ്കുകൾക്ക് അടിയന്തര വായ്പകൾ നൽകുന്നതും അവരുടെ കരുതൽ ധനം സൂക്ഷിക്കുന്നതും ബാങ്കുകൾ തമ്മിലുള്ള ഇടപാടുകൾ തീർപ്പാക്കുന്നതും റിസർവ് ബാങ്കാണ്.

- **Government's Bank:** It maintains government accounts, provides banking services to the government, and advises on **Fiscal Policy** (taxation/spending) and **Monetary Policy** (money supply/interest rates).

  സർക്കാരിന്റെ ബാങ്ക്: സർക്കാരിന്റെ അക്കൗണ്ടുകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതും ബാങ്കിംഗ് സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതും ധനനയത്തിലും (Fiscal Policy) പണനയത്തിലും (Monetary Policy) സർക്കാരിന് ഉപദേശം നൽകുന്നതും റിസർവ് ബാങ്കാണ്.

---

3. Controlling Money Supply and Inflation (പണലഭ്യതയും പണപ്പെരുപ്പവും നിയന്ത്രിക്കൽ)

- **Inflation:** An increase in the general price level of goods and services. In India, it is measured using the **Consumer Price Index (CPI)**.

  സാധനങ്ങളുടെയും സേവനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ വിലനിലവാരത്തിലുണ്ടാകുന്ന വർദ്ധനവിനെ **പണപ്പെരുപ്പം (Inflation)** എന്ന് വിളിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിൽ ഇത് **ഉപഭോക്തൃ വില സൂചിക (CPI)** ഉപയോഗിച്ചാണ് അളക്കുന്നത്.

- **Credit Control Measures:**
  - **Repo Rate:** The interest rate RBI charges on loans given to commercial banks.
  - **Reverse Repo Rate:** The interest rate RBI gives to banks for their deposits.
  - **Cash Reserve Ratio (CRR):** The portion of deposits that banks must keep with the RBI.

  കടം നിയന്ത്രണ ഉപാധികൾ:

    - **റിപ്പോ നിരക്ക് (Repo Rate):** വാണിജ്യ ബാങ്കുകൾക്ക് നൽകുന്ന വായ്പയ്ക്ക് റിസർവ് ബാങ്ക് ഈടാക്കുന്ന പലിശ.
    - **റിവേഴ്സ് റിപ്പോ നിരക്ക് (Reverse Repo Rate):** വാണിജ്യ ബാങ്കുകളുടെ നിക്ഷേപത്തിന് റിസർവ് ബാങ്ക് നൽകുന്ന പലിശ.
    - **കരുതൽ ധനാനുപാതം (CRR):** ബാങ്കുകൾ തങ്ങളുടെ നിക്ഷേപത്തിന്റെ ഒരു നിശ്ചിത ഭാഗം റിസർവ് ബാങ്കിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതിനെയാണിത് പറയുന്നത്.

4. Custodian of Foreign Exchange (വിദേശനാണ്യ കരുതൽ ശേഖരത്തിന്റെ കാവൽക്കാരൻ)

- RBI is the custodian of the nation's foreign currencies and gold reserves. It also publishes reports like the **RBI Bulletin** and **Monetary Policy Reports**.

OXFORD

രാജ്യത്തിന്റെ വിദേശനാണ്യ ശേഖരത്തിന്റെയും സ്വർണ്ണത്തിന്റെയും കാവൽക്കാരൻ റിസർവ് ബാങ്കാണ്. കൂടാതെ ആർ.ബി.ഐ ബുള്ളറ്റിൻ, പണനയ റിപ്പോർട്ടുകൾ തുടങ്ങിയവ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതും ഈ സ്ഥാപനമാണ്.

Managing the Economy's Money (സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലെ പണം അളക്കൽ)

RBI measures the total money supply using four categories:

- **Narrow Money (M1 & M2):** Includes currency held by the public and savings deposits.
- **Broad Money (M3 & M4):** Includes fixed deposits and post office deposits.

സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലെ ആകെ പണത്തെ ആർ.ബി.ഐ നാലായി തരംതിരിക്കുന്നു:

  - **ഇടുങ്ങിയ പണം (Narrow Money - M1 & M2):** പൊതുജനങ്ങളുടെ കൈവശമുള്ള കറൻസിയും സേവിങ്സ് നിക്ഷേപങ്ങളും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.
  - **വിശാലമായ പണം (Broad Money - M3 & M4):** സ്ഥിര നിക്ഷേപങ്ങളും പോസ്റ്റ് ഓഫീസ് നിക്ഷേപങ്ങളും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

Commercial Banks and their Functions- വാണിജ്യ ബാങ്കുകളും ധർമ്മങ്ങളും.

Classification of Financial Institutions (ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വർഗ്ഗീകരണം)

- **Financial Institutions:** These include banks and non-banking institutions that provide financial services to individuals and businesses.

  വ്യക്തികൾക്കും സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും സാമ്പത്തിക സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന ബാങ്കുകളും ഇതര സാമ്പത്തിക സ്ഥാപനങ്ങളും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

- **Banks:** Broadly classified into **Commercial Banks** (controlled by shareholders) and **Cooperative Banks** (owned by members of cooperative societies). Example: Kerala Bank.

  ബാങ്കുകളെ പ്രധാനമായും **വാണിജ്യ ബാങ്കുകൾ** (ഓഹരിയുടമകളുടെ നിയന്ത്രണത്തിലുള്ളവ), **സഹകരണ ബാങ്കുകൾ** (സഹകരണ സംഘങ്ങളിലെ അംഗങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളവ) എന്നിങ്ങനെ രണ്ടായി തിരിക്കാം. ഉദാഹരണം: കേരള ബാങ്ക്.

Commercial Banks (വാണിജ്യ ബാങ്കുകൾ)

- Licensed by the RBI and included in the Second Schedule of the RBI Act, 1934.

  1934-ലെ ആർ.ബി.ഐ നിയമത്തിന്റെ രണ്ടാം ഷെഡ്യൂളിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും ആർ.ബി.ഐയുടെ ലൈസൻസുള്ളതുമായ ബാങ്കുകളാണിവ.

- **New Generation Banks:** Banks started after the 1990s financial reforms (e.g., Axis Bank, Yes Bank, IndusInd Bank).

  1990-കളിലെ സാമ്പത്തിക പരിഷ്കാരങ്ങൾക്ക് ശേഷം പ്രവർത്തനാനുമതി ലഭിച്ച ബാങ്കുകളെ 'ന്യൂ ജനറേഷൻ ബാങ്കുകൾ' എന്ന് വിളിക്കുന്നു (ഉദാഹരണം: ആക്സിസ് ബാങ്ക്, യെസ് ബാങ്ക്).

Function: Accepting Deposits (നിക്ഷേപങ്ങൾ സ്വീകരിക്കൽ)

Commercial banks offer various types of accounts to encourage savings:

- **Savings Deposit:** Encourages the habit of saving. Money can be withdrawn according to needs (with some restrictions). Interest rates are usually low.

  സേവിങ്സ് നിക്ഷേപം: വ്യക്തികളിൽ സമ്പാദ്യശീലം വളർത്തുന്നു. ആവശ്യാനുസരണം പണം പിൻവലിക്കാം (നിയന്ത്രണങ്ങൾക്ക് വിധേയമായി). പലിശ നിരക്ക് കുറവായിരിക്കും.

OXFORD

- **Current Deposit:** Intended for business transactions. No limit on daily transactions. No interest is paid, but **Overdraft** facility (withdrawing more than the balance) is available.

  കറന്റ് നിക്ഷേപം: ബിസിനസ്സ് ആവശ്യങ്ങൾക്കുള്ളതാണ്. ഇടപാടുകൾക്ക് നിയന്ത്രണമില്ല. ഇതിന് പലിശ ലഭിക്കില്ല, പകരം **ഓവർഡ്രാഫ്റ്റ്** (അക്കൗണ്ടിലുള്ളതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ പണം പിൻവലിക്കാനുള്ള സൗകര്യം) ലഭിക്കുന്നു.

- **Fixed Deposit (Term Deposit):** Money deposited for a fixed period. Offers higher interest rates. Withdrawal before maturity may reduce the interest.

  സ്ഥിര നിക്ഷേപം: ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്ക് പണം നിക്ഷേപിക്കുന്നു. ഉയർന്ന പലിശ ലഭിക്കും. കാലാവധിക്ക് മുൻപ് പിൻവലിച്ചാൽ പലിശ കുറയാൻ സാധ്യതയുണ്ട്.

- **Recurring Deposit (RD):** Fixed amounts are deposited at regular intervals for a specific period.

  ആവർത്തന നിക്ഷേപം (RD): കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ നിശ്ചിത തുക നിക്ഷേപിക്കുന്നു.

Function: Lending Loans and Income (വായ്പകൾ നൽകലും വരുമാനവും)

- **Lending:** Banks act as intermediaries, lending out a portion of their deposits to entrepreneurs and individuals using collaterals like gold, land documents, or salary certificates.

  നിക്ഷേപകരിൽ നിന്നും സ്വീകരിക്കുന്ന പണം സ്വർണ്ണം, ആധാരം, ശമ്പള സർട്ടിഫിക്കറ്റ് തുടങ്ങിയ ഈടുകൾ (Collateral) സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് ബാങ്കുകൾ വായ്പയായി നൽകുന്നു.

- **The Spread:** Banks charge higher interest on loans than what they pay on deposits. This difference is called the **Spread**, which is the main income of the bank.

  സ്പ്രെഡ് (Spread): നിക്ഷേപകർക്ക് നൽകുന്ന പലിശയേക്കാൾ ഉയർന്ന നിരക്കാണ് വായ്പയെടുക്കുന്നവരിൽ നിന്നും ബാങ്ക് ഈടാക്കുന്നത്. ഈ പലിശ നിരക്കുകൾ തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമാണ് ബാങ്കിന്റെ വരുമാനം.

Other Services (മറ്റ് സേവനങ്ങൾ)

- Commercial banks provide modern facilities such as **ATM services, Debit/Credit cards, and Locker facilities**.

  എ.ടി.എം സേവനങ്ങൾ, ഡെബിറ്റ്/ക്രെഡിറ്റ് കാർഡുകൾ, ലോക്കർ സൗകര്യം തുടങ്ങിയ ആധുനിക ബാങ്കിംഗ് സേവനങ്ങളും വാണിജ്യ ബാങ്കുകൾ നൽകുന്നു.

Technology in Banking (ബാങ്കിങ്ങും സാങ്കേതികവിദ്യയും)

- **NEFT (National Electronic Fund Transfer):** A system introduced by the RBI for easier and faster fund transfers using the IFSC code.

  ഐ.എഫ്.എസ്.സി (IFSC) കോഡ് ഉപയോഗിച്ച് അക്കൗണ്ട് ഉടമകൾക്കിടയിൽ പണം കൈമാറുന്നത് എളുപ്പമാക്കാൻ റിസർവ് ബാങ്ക് നടപ്പിലാക്കിയ സംവിധാനമാണിത്.

- **RTGS (Real Time Gross Settlement):** Used for transferring large amounts of money almost instantly.

  വലിയ തുകകൾ വളരെ കുറഞ്ഞ സമയത്തിനുള്ളിൽ കൈമാറാൻ റിസർവ് ബാങ്ക് ഏർപ്പെടുത്തിയ സംവിധാനമാണിത്.

- **Core Banking:** Enables customers to perform transactions from any branch of their bank, not just the home branch.

  ഒരു ബാങ്കിലെ അക്കൗണ്ട് ഉടമയ്ക്ക് ആ ബാങ്കിന്റെ ഏത് ശാഖയിൽ നിന്നും ഇടപാടുകൾ നടത്താൻ കഴിയുന്ന സംവിധാനമാണിത്.

OXFORD

- **UPI (Unified Payment Interface):** Developed by NPCI, it allows real-time money transfers via mobile apps (e.g., Google Pay, PhonePe).

  എൻ.പി.സി.ഐ (NPCI) വികസിപ്പിച്ച ഈ സംവിധാനം മൊബൈൽ ആപ്പുകൾ വഴി തത്സമയം പണം കൈമാറാൻ സഹായിക്കുന്നു.

Non-Banking Financial Institutions - NBFC (ബാങ്കിതര ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ)

- **Definition:** Institutions that provide some banking services but cannot accept savings deposits or issue cheques.

  ബാങ്കുകളെപ്പോലെ പ്രവർത്തിക്കുമെങ്കിലും സേവിങ്സ് നിക്ഷേപങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാനോ ചെക്കുകൾ നൽകാനോ അധികാരമില്ലാത്ത സ്ഥാപനങ്ങളാണിവ.

- **Examples:** LIC (Insurance), UTI (Mutual Funds), and KSFE. They are regulated by bodies like RBI, SEBI, and IRDA.

  എൽ.ഐ.സി, കെ.എസ്.എഫ്.ഇ തുടങ്ങിയവ ഇതിന് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. ആർ.ബി.ഐ, സെബി (SEBI), ഐ.ആർ.ഡി.എ (IRDA) തുടങ്ങിയ സ്ഥാപനങ്ങളാണ് ഇവയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നത്.

Sources of Credit (വായ്പയുടെ സ്രോതസ്സുകൾ)

- **Formal Sources:** Organized and regulated systems like Banks and NBFCs.

  ഔദ്യോഗിക സ്രോതസ്സുകൾ: ബാങ്കുകൾ, ബാങ്കിതര ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയ നിയന്ത്രിത സംവിധാനങ്ങൾ.

- **Informal Sources:** Unorganized systems like local moneylenders, friends, and relatives.

  അനൗദ്യോഗിക സ്രോതസ്സുകൾ: ബ്ലേഡ് പലിശക്കാർ, സുഹൃത്തുക്കൾ, ബന്ധുക്കൾ തുടങ്ങിയവർ.

- **Credit-Deposit Ratio:** Measures the proportion of a bank's deposits used for lending. A high ratio means more loans are being provided.

  വായ്പാ-നിക്ഷേപ അനുപാതം: ബാങ്കിന് ലഭിക്കുന്ന നിക്ഷേപത്തിന്റെ എത്ര ഭാഗം വായ്പയായി നൽകുന്നു എന്നതിന്റെ അളവാണിത്.

Financial Inclusion (സാമ്പത്തിക ഉൾച്ചേർക്കൽ)

- **Bank Nationalization:** 14 banks in 1969 and 6 banks in 1980 were nationalized to expand banking to rural areas and support farmers.

  ബാങ്കിംഗ് സേവനങ്ങൾ ഗ്രാമങ്ങളിലേക്ക് എത്തിക്കാനും കർഷകർക്ക് കുറഞ്ഞ പലിശയ്ക്ക് വായ്പ നൽകാനുമായി 1969-ലും 1980-ലുമായി ബാങ്കുകളെ ദേശസാൽക്കരിച്ചു.

- **Microfinance:** Providing financial services to low-income groups. Examples include **Grameen Bank** (Bangladesh) and **Kudumbashree** (Kerala).

  മൈക്രോഫിനാൻസ്: കുറഞ്ഞ വരുമാനക്കാർക്കും സാധാരണക്കാർക്കും സാമ്പത്തിക സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നു. കേരളത്തിലെ 'കുടുംബശ്രീ' ഇതിന് മികച്ച ഉദാഹരണമാണ്.

- **Jan Dhan Account:** A scheme to ensure a bank account for every household with zero minimum balance, promoting financial literacy.

  ജൻ ധൻ അക്കൗണ്ട്: രാജ്യത്തെ എല്ലാവർക്കും ബാങ്ക് അക്കൗണ്ട് ഉറപ്പാക്കാനുള്ള പദ്ധതിയാണിത്. മിനിമം ബാലൻസ് ആവശ്യമില്ല എന്നതാണ് ഇതിന്റെ പ്രത്യേകത.

Moving Towards a Cashless Economy (കറൻസി രഹിത സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലേക്ക്)

- The government promotes digital currencies, Aadhaar-based payments, and e-wallets to reduce physical cash and increase transaction speed and security.

  കറൻസി നോട്ടുകളുടെ ഉപയോഗം കുറയ്ക്കാനും ഡിജിറ്റൽ ഇടപാടുകൾ വർദ്ധിപ്പിക്കാനുമായി ആധാർ അധിഷ്ഠിത പേയ്മെന്റുകൾ, ഇ-വാലറ്റുകൾ തുടങ്ങിയവ സർക്കാർ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു.

OXFORD